

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . „ 26.—
Četrť leta . . . „ 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:
Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petifvrste;
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

72. številka.

Maribor, dne 5. julija 1920.

Letnik XII.

Socijalisti in vojska.

V Mariboru izhaja listič z imenom „Volksstimme“, ki pravi, da je socijalističen, čeprav ima socializma zelo malo, a namesto s socializmom, se peča z raznovrstnim drugim zabavljanjem. V poslednjih številkah je začel pogrevati dveje neresnic, katere je treba izpodbiti. Če nikdo ne ugovarja, bi se slednjič res utegnilo utrditi prepričanje, da je to res in slednjič bi gotovi gospodje iz tega še hoteli kovati za sebe politični kapital.

Prva trditev je, da so takozvane meščanske stranke krive svetovne vojne, a socijalisti so to skušali prepričati.

Druga trditev je, da so socijalisti s svojo revolucijo izsilili konec vojne in naredili mir.

To sta dve veliki zgodovinski neresnici, ki bi jeta dejstvom v obraz. Laž je, da so krive vojske kapitalistične in meščanske stranke vseh narodov, a socijalisti so jo skušali prepričati. Laž je, da se je takrat družba človeška delila na dva tabora: na eni strani buržuji in kapitalisti, na drugi pa socijalisti. Res je pa, da se je človeška družba delila na dva tabora, namreč na tiste, ki so podpirali nemški militarizem in imperijalizem, in na tiste, ki so bili proti. Tudi socijalisti so bili razdeljeni in oni takozvani socijalisti, katerih glasilo hoče biti „Volksstimme“, so z vso silo podpirali nemški militarizem in imperijalizem.

Prvi vzrok vojne so bile neurejene narodnostne razmere v Avstriji. Nemci so hoteli zavladati nad celo Evropo in iz nje nesti svoje gospodstvo še v druge dele sveta. V ta namen je bilo treba naglo germanizirati nenemške narode v Avstriji, kajti jasno je bilo, da se narodi z lastno narodnostno zavednostjo ne bodo hoteli navdušeno bojovati za Nemce. Narodnostna zavednost med Slovenci in Hrvati je zadobila oporo med Srbi v kraljevini. Torej je bilo potreba najprej s silo zlomiti Srbijo, da potem toliko lažje germanizirajo Slovence in Hrvate. Tako je torej narodnostno vprašanje Avstrije vodilo k vojni s Srbijo in iz tega se je morala po pravih neizprosne logike razviti svetovna vojna. Kdor je neil narodnostne boje v Avstriji, oziroma, kdor je oviral mirno rešitev narodnostnega vprašanja, ta je tudi povzročitelj svetovne vojne.

Nemški socijalni demokrati pa v rajni Avstriji niso hoteli storiti ničesar, da bi se bilo mirnim potom rešilo narodnostno vprašanje. Obratno: pomagali so aktivno pri germanizaciji in nemškem nasilju nad nenemškimi narodi. Torej so tudi ravno tako kot nemški nacionalci in krščanski socijalci sokrivi

svetovne vojne. Takratni vodja avstrijsko-nemških socijalnih demokratov in sedanji poglavar avstrijske republike je delal sicer neprestano načrte za rešitev narodnostnega vprašanja, toda vsi njegovi načrti so bili po onem reku: „da bi bil volk sit in koza cela“ — da bi germanizacija ostala, a narodnostni boj izginil. Meč nikakor ni hotel izprevideti, da je naš narodnostni boj bil del socijalnega boja in vsled tega ni zadostovalo, da bi nam dali nekaj lastnih sol, katere bi morali sami plačevati, ostali pa nadalje pod nemškim gospodarskim pritiskom. Če odštejemo te teoretične in popolnoma nemogoče in brezpomembne razprave Rennerjeve, ne morejo pokazati socijalni demokratje čisto ničesar, kar bi bili storili v rešitev narodnega vprašanja. Bili so v avstrijskem državnem zboru najmočnejša stranka, imeli so oporo v širokih krogih velikih nemških mest. Ako bi bili hoteli, bi se bilo narodno vprašanje rešilo in do vojne bi bi ne bilo prišlo. Ker tega niso marali storiti, so sokrivi vojne. Najpovedo gospodje od „Volksstimme“, kaj so storili njihovi pristaši — nemški in nemškotarski socijalisti — da se reši narodno vprašanje na Štajerskem in v Mariboru? Ali zamorejo navesti le eno pridobitev, katero bi bili zadobili Slovenci z njihovo pomočjo? Kakor je nemški kapital germaniziral slovenski majhni kapital, nemška buržoazija slovensko malomeščanstvo, tako je potujčevala nemška socijalna demokracija naš proletarijat. Metoda je bila nekoliko drugača, manj kričava, učinek pa še hujski. Ker nemška socijalna demokracija ni hotela rešiti narodnostnega vprašanja, dasiravno je imela izdatno moč, ni hotela v tem oziru sploh storiti ničesar, dasiravno je bila po svojem programu dolžna, je ravnotako kriva svetovne vojne, kakor druge nemške meščanske stranke.

Ni treba omenjati dalje, kar je splošno znano, da so nemški socijalni demokratje vedno glasovali za vojne kredite, da so voditelji socijalistov — n. pr. dr. Frank — vstopali kot prostovoljci k vojakom in padali na bojnih poljanah, a cela stranka jih je za to proslavljala kot mučenike! A tudi v Avstriji ni bilo popolnoma nobenega antimilitarističnega duha. Obratno. Druhal, ki je prirejala orgije vojnega navdušenja, ki je na tako živinski način napadala v Mariboru in v okolici Slovence, o katerih je šel sum, da niso navdušeni za vojno, je stala v taboru socijalne demokracije! Povejte, koliko vaših pristašev je bilo preganjanih, ker bi bili osumljeni, da so zoper vojno? Kritizirati ste začeli šele potem, ko ste uvideli, da gre slabo. Ko je bilo jasno, da nemški meč ne

more izsiliti miru, ste postali nasprotniki miru meča. Dokler je bilo upanje, da ga doseže, ste bili zauj.

Razdreti je torej treba bajko, da je socijalna demokracija bila zoper vojno. Bila je zanjo, ker ni ničesar storila za odstranitev narodnostnega vprašanja in ker je aktivno in z navdušenjem sodelovala, dokler je bilo kaj upanja, da bo nemški meč odložil mir.

Ravnotako je bajka, da so socijalisti s svojim nastopom končali vojno. Končal jo je meč, kakor jo je začel. Vojna se je končala s tem, da je bil nemški militarizem poražen od ententarskega na flanderskih bojnih poljanah. Nemški socijalisti so pri tem ravno tako nedolžni, kakor nemški Hindenburg, ako prav nemški nacionalci iz demagoške politične taktike sedaj očitajo socijalistom, da so sokrivi poraza. V Makedoniji je pa srbski vojak razbil fronto, ki bi bila radi takih gospodov, kakor so okrog „Volksstimme“, lahko ostala cel človeški rod. Ruski boljševiki so res razbili rusko fronto, a s tem so samo podaljšali vojno, ki bi se bila drugače lahko končala že davno poprej. O Čehih je znano, kako so aktivno in pasivno delovali, da okrajšajo vojno in demoralizirajo militarizem, tudi med Slovenci je mnogo, mnogo oseb, ki so z vso zavednostjo delovale proti vojni, o socijalistih ni bilo v tem oziru čuti ničesar. Pač, bili so tudi med slovenskimi socijalisti možje, ki so želeli poraza nemškemu militarizmu in osvoboditev narodov, ker so prišli do prepričanja, da je socijalna odrešitev človeštva mogoča samo, ako pride popreje narodno osvobodjenje. Toda med Nemci in nemškutarji jih ni bilo. Obratno! Ti ljudje so hoteli zediniti socijalno osvobodjenje z narodno sužnostjo.

Vi ste ravnotako, kakor drugi Nemci, sokrivi vojne, vi niste ničesar storili, da bi jo okrajšali ali hitreje zaključili. Narodna osvoboditev je prišla brez vas, v znatnem delu celo proti vam. Z vašim postopanjem ste se izneverili načelom socijalne demokracije in povzročili v lastnih vrstah krizo, ki vas razjeda.

Liberalna učiteljska Zaveza in šolski načrt.

Šolski načrt „Prosvetnega odbora“, ki je sovražen veri in Cerkvi ter nalaga staršem samo dolžnost in nič pravic, je sramotno propadel. Liberalna učiteljska Zaveza je zdaj ta načrt prenaradila. ter popravljenega izdala kot prilogo „Učiteljskemu tovarišu“. Res da je v prenarajeni ljudskošolski načrt sprejela točko: „Smoter narodnega šolstva je, da

LISTEK.

M. Ljubša.

Sv. Duh na Ostrem vrhu.

Po ustnem izročilu je tam, kjer zdaj stoji cerkev sv. Duha, nekaj stala cerkev sv. Primoža, katere so se proti koncu 16. stoletja „skakači“ polastili in tam uganjali svoje neumnosti. Sekovski škof dr. Leopold Schuster pa je neki l. 1896 pri svojem službenem obisku kot škof trdil, da je z ozirom na lego cerkve in celega kraja tukaj gotovo že v poganskem času stalo svetišče staronemške boginje Ostare. In dr. Frischauf pripomni k tem poročilu v „Oesterr. Touristen-Zeitung“, letnik 1897, št. 14, da se bo potrdilo tej razlagi imena „Osterberg“ gotovo vsestranski! Kako pa je prišla staronemška boginja v ta kraj, kjer nikdar Nemcev ni bilo, tega pa nam ne razloži ta dr. Schuster, ne dr. Frischauf. Oba sta prebirala gotovo kroniko tamošnje cerkve in tam že v najstarejšem zapisniku našla, da se hrib imenuje „Osterberg“, ker je jako strm in težko pristopljiv, katerega vrh še je le bil bržčas pri zidavi prve cerkve toliko poravnana, da je bilo za njo dovolj prostora. Hrib je bil „oster“, zato so ga imenovali „Oster vrh“. Nemci bi ga morali pravilno prestaviti v „Scharfenberg“, a ker slovenske besede „oster“ niso razumeli, so jo kratkoma prevzeli v nemško ime in napravili „Osterberg“. Nemška temeljitost pa je našla v tem imenu staronemško boginjo pomladi „Ostara“. Da bi kdaj tukaj bilo kako pogansko svetišče, se ne da dokazati.

Pa tudi ustno izročilo, da bi pred „skakači“ tukaj stala cerkev sv. Primoža, je neverjetno. Noben vir razun ustnega izročila nam ne ve najmanj o tem povedati. Nasprotno! Kolikor nam je zgodovina „skakačev“ znana, je ta iz Goriškega na Štajersko prignani razkolniški otrok protestantizma najrajši iskal samotne gozdne hribe in ljudem prigovarjal, da naj tam sezidajo cerkev sv. groba, ker hoče Bog sv. grob iz Jeruzalema, ki je v turški nevernikovi oblasti, tukaj sem prenesti. Povsod, kjer so „skakači“ nastopili, so zidali nove cerkve sv. groba. Zato pa je zelo neverjetno, da bi ravno tukaj na Ostrem vrhu že obstoječo cerkev hoteli porabiti za svoje namene. Kakor smo že omenili: noben pismeni vir ne ve kaj o cerkvi sv. Primoža na Ostrem vrhu.

Gotovo je, da so „skakači“ res imeli na Ostrem vrhu svojo cerkev, ki je bila — bržčas ob Svečnici — leta 1600 od reformacijske komisije sezgana in razdejana. To cerkev pa so „skakači“ sami pozidali in je bila najbrž prvo svetišče na tem kraju.

Spomin na bivšo cerkev je v ljudstvu pač ostal živ. Zato so kmalu na Ostrem vrhu postavili majhen zidan križ. Na zapadni strani sedanje cerkve malo pod grebenom v gozdu je takozvani „sveti kamen“, precej velik samotar, od katerega si obiskovalci našega hriba radi odkrhnejo košček in si ga vzamejo seboj za spomin. In vendar ostane kamen neki vedno enako velik. Ljudska pravljica trdi, da so pastirji večkrat videli na „svetem kamenu“ belega golobčka, sv. Duha. Zato so tudi v križu postavili podobo sv. Duha. Ljudje, ki so mnogokrat križ obiskali, so tam puščali majhne darove. Iz teh in iz lastnega je gospodarica tega kraja in posestnica žlemskega gradu (Schmierenberg), Ana Krescencija Stubenberg, roj.

pl. Scheit, postavila na mestu križa sedanjo cerkev sv. Duha. Temeljni kamen so položili dne 20. julija leta 1667, za časa lučanskega župnika Andreja Strediča. Cerkev so dozidali v 12 letih, a blagoslovljena je bila dne 7. julija 1709 po sekovskem škofu Antonu Adolfu grofu Wagensberg (1702—1712). Župnik v Lučanah, kamor je cerkev kot podružnica spadala, je bil takrat Mihael Bernardin, rojen Lotmeržan, ki je ustanovil s svojim bratom v bližnjem trgu Arvež „novi“ beneficij.

Okoličani so pridno prihajali k novi cerkvi, pa tudi iz oddaljenih krajev. Prišlo je posebno ob binokostih mnogo ljudstva; na ozkem prostoru je bila nevarnost za ponesrečenje; zato je že leta 1693 župnik Bernardin (1691—1717) dal ograditi celi cerkveni prostor z zidom. Kronika sicer pravi, da je to ograjo napravil župnik Julij Cesar Gracol (ali Skacol), kateremu pa še je pred Bernardinom sledil Peter Ign. Matuš. Ako ima kronika pravo ime graditelja, moramo letnico znižati vsaj za štiri leta. Leta 1693 so pozidali kapelo sv. Avguština, drugega patrona na Ostrem vrhu, bržčas da so dobili prostora za spovednice v deževnem vremenu. Tudi farna cerkev ima na južni strani zunaj soho sv. Avguština, ki je bila svoje dni v grajski kapeli sv. Ane na žlemskem gradu.

Kakor danes, je imela cerkev že od početka tri oltarje. Prvotna podoba glavnega oltarja nam ni več znana; sedanja, prihod sv. Duha na binokostni praznik, je prišla leta 1729 iz samostana benediktink v Göbu pri Ljubnem na Zgornjem Štajerskem. Stranska oltarja sta iz leta 1687; na moški strani oltar sv. Mihaela, nabavljen iz romarskih darov; Marijin oltar na ženski strani pa je darovala Marija Elizabeta vdovela plem. Glojach.

vzgoji deco v narodnem in versko-etičnem duhu", dočim je bil prej smoter samo narodno-nravna vzgoja. Pa vidi se, kako prisiljeno so vrinili ta „versko-etični“ in šole na drugem mestu, ker še pač pri Slovencih, kakor pravi pozneje dostavek, vzgoja sloni na verskem temelju in liberalna učiteljska Zaveza tega za zdaj še ne more popolnoma prezreti. Tudi Cerkev popravljeni šolski načrt blagohotno dovoljuje nek delež pri vzgoji, da bi pa cerkveni duh popolnoma prešinjal vzgojo, pa zopet ne pusti. S to veliko-dušno popravo je mislila liberalna Zaveza, da bo slovensko krščansko ljudstvo lahko premotila, češ, saj hočemo tudi mi „versko-etično vzgojo“ in tudi Cerkev priznavamo nekaj pravic pri vzgoji! Toda to je le pesek v oči! Tudi ta popravljeni ljudskošolski načrt je popolnoma proticerkven!

Dokaz: Prvič je proti zasebnim šolam. Drugič ne priznava Cerkev pri šolskih svetih nobenega zastopstva.

O zasebnih šolah pravi član 11: „Ustanavljanje zasebnih učilišč in vzgojevališč se ne dovoljuje, že ustanovljena se čimprej poddržavijo.“ S tem hočejo uničiti samostanske šole, katerim edino celo mnogi svo bodomisleci zaupajo svoje otroke. Ugrabiti hočejo prvo popolnoma slovensko gimnazijo, ki jo je ustanovil ljubljanski škof v St. Vidu pri Ljubljani. Svobodomiselnega učiteljska Zaveza nič ne gleda na to, koliko stroškov in davkov si prihrani država s tem, ker ji precejšen del šolskih bremen prevzame požrtvovalnost katoliških redovnic in gorečega ljubljanskega škofa, ki je za svojo prvo slovensko gimnazijo in prve slovenske učne knjige za srednje šole žrtvoval skoro vse svoje premoženje. Njej je le za to, da polagoma, ker naenkrat ne gre, izrine cerkev in potem vero iz šol. Najnaprednejša država, Severna Amerika, pušča zasebnemu šolstvu kar najsvobodnejši razvoj. Francoska, ki je bila zadnja leta Cerkev posebno sovražna, je privatno šolstvo, tudi cerkveno pustila, da si slednje s precejšnjimi omejitvami. In naši liberalni učitelji v Zavezi hočejo zasebne šole polagoma ukiniti oziroma poddržaviti — samo zato, ker so na Slovenskem zasebne šole v osovraženi „črni roki“ — Cerkev in cerkvenih zavodov. Kot učiteljske moči se naj po njihovem načrtu „na vseh narodnih šolah“ nastavlja le posvetne učne osebe (čl. 39). Začasni učitelj (učiteljica) osnovne šole je lahko vsak, ki je z uspehom dovršil študij na kakem državnem učiteljskem (čl. 40).“ Od učiteljske službe so torej izključene vse učiteljice, ki so dovršile študij na samostanskih učiteljskih, n. pr. na Stajerskem na učiteljskem šolskih sester v Mariboru. S tem bi bila tudi samostanska učiteljska uničena. Ali ni ta zvito „prenarejeni“ šolski načrt prav tako kulturnobojev kakor je bil prvotni?

Solski načrt, kakor ga je preuredila učiteljska Zaveza, izključuje Cerkev iz vseh šolskih svetov. V pokrajinskem šolskem svetu so srednješolski profesorji šolski nadzorniki, učitelji, profesorji vseučilišča, zdravnik, zastopnik in zastopnica socijalnega skrbstva, ki se smatrata kot zastopnika staršev (1) referent za telesno vzgojo, 1 zastopnik ljudstva, voljen od trgovsko obrtno zbornice in Kmetijske družbe — vse prav — toda zastopnika Cerkev, ki ima pri vzgoji vsaj toliko govoriti, kakor zgoraj imenovani — ni v pokrajinskem šolskem svetu! — Isto velja za okrožni šolski svet; ki sestoji iz okrožnega šolskega nadzornika, zastopnikov učiteljstva, zastopnikov ljudstva, zastopnikov zdravstva, zastopnika telovadne zveze in skrbstvenega sodnika. Zastopnika Cerkev pa ni med njimi! Kaj pomaga, če načrt omenja „versko-etično vzgojo“, ako pravi, da naj tudi Cerkev ima neko besedo pri vzgoji: če pa Cerkev ne pusti govoriti tam, kjer bi edino uspešno lahko vplivala na ureditev šolstva in vzgoje! Če ji ne da mesta v pokrajinskem in okrajnem šolskem svetu! Ali se to ne pravi norčevati iz Cerkev in iz Cerkvij udanega slovenskega ljudstva? Ali imajo naše ljudstvo za tako malo izobraženo, da ne bi spoznalo, kako ga hoče liberalno učiteljstvo varati za najdražje — za vero, četudi le polagoma in korakoma!

Liberalna učiteljska Zaveza, ki je v tako proticerkvenem smislu preuredila šolski načrt, hoče veljati kot zastopnica vsega slovenskega učiteljstva. S terorjem in zvijačo hoče zlasti na Stajerskem tudi krščansko misleče učiteljstvo pridobiti za se, apelira pri tem na edinstvo in slogaštvo. In v imenu vsega učiteljstva preureja šolski načrt v proticerkvenem duhu, češ, to je mnenje vsega slovenskega učiteljstva!

Ali ni krščansko misleče učiteljstvo ravno sedaj, ko so njih liberalni tovariši zopet pokazali svoje

L. 1689 in 1690 je dobila cerkev tri zvonove, največjega v zadnjem letu. Leta 1885 so zamenjali najmanjši zvon z malo težjim lučanskim, leta 1891 pa so bili trije novi zvonovi nabavljeni in od prejšnjih je ostal samo največji, v novi harmoniji drugi. Ta še zdaj sameva na hribu, nove pa je pobrala svetovna vojska.

Cerkvica sv. Avgušlina ima svoj zvon iz nekdanje kapele sv. Ane v žlemskem gradu. Veličastvo tega nekdanjega gradu oznanjajo sedaj še mogočno razvaline.

Ob enem z novo oltarno sliko sv. Duha se je leta 1729 napravila prižnica, ki pa je imela do leta 1891 vhod od zunaj cerkve. Zupnik Fr. Segula je dal napraviti sedanje stopnice na njo.

Romarska pot k Sv. Duha se je posebno povzdignila, ko je lučanski župnik Andrej Anderson tukaj ustanovil bratovščino sv. Duha, potrjeno v Rimu leta 1768.

(Konec prihodnjic.)

kulturnobojev lice, naravnost poklicano, da odločno nastopi proti takemu proticerkvenemu ravnanju, da odločno povdarja svoje versko, katoliško in cerkveno mišljenje, da skupno, organizirano pokaže, da ne pusti, da bi se Cerkev pri šolstvu tako prezirala! Pa organiziran mora biti ta nastop! Posamezni protesti ne zaležejo mnogo. Organizacija daje pogum, da krščanskomisleče učiteljstvo svoja načela neustrašeno in javno izpove! Zdaj je treba naglašati, da hočemo vzgojo otrok na krščanskem, cerkvenem temelju! Uspešno bo moglo krščanskomisleče učiteljstvo nasproti liberalnemu tako vzgojo otrok in tako šolo zahtevati le, če se krepko organizira v „Slomškovi zvezi“, ki stoji na verskem, krščanskem, cerkvenem temelju.

Politični ogled.

— Jugoslavija.

LDU Beograd, 1. julija. Triumfalni pohod regenta Aleksandra po Hrvatskem in Sloveniji, zlasti pa slavnostni sprejem v Zagrebu in v Ljubljani je napravil v Beogradu najboljši vtis pri vseh državnih, posebno pa v političnih krogih. Soglasno smatra javnost, bodisi v zasebnih razgovorih, bodisi v uradnih ali poluradnih izjavah, da je regentov pot v nove kraje zelo karakterističen in da bo imel velik vpliv na ureditev naših notranjih in zunanjih razmer. Beograjski listi so vsak dan prinašali obširna poročila o regentovem potovanju v Zagreb in v Ljubljano ter so vsak tudi najneznamenitejši dogodek opisali.

V Beogradu se je zopet sešlo Narodno predstavništvo k zasedanju parlamenta. Pri prvi seji so se obravnavale razne pritožbe in zakonski predlogi, stavile so se tudi interpelacije. Pred Narodnim predstavništvom je na to poročal zbornični predsednik dr. Ribar o slavnostnem pohodu in sprejemu regenta v Zagrebu in v Sloveniji. Njegove besede so bile z radostjo pozdravljene od poslancev. Le republikanec je protestiral proti odzivu Ribarja, ki je prisostvoval pohodu regenta. Prodanoviča je zavrnil ministrski predsednik Vesnić, ki je povdaril velik pomen, katerega je imela Ribarjeva prisotnost v spremstvu regenta.

Seja Narodnega predstavništva 2. t. m. se je bavila z debato o pasivni in aktivni volilni pravi uradništva. V to debato je posegel tudi Protič s pripombo, da nastopajo tozadevno govorniki, ki so politični nevedneži in da se nalašč zavlačuje debata o volilnem zakonu.

LDU Beograd, 1. julija. Danes je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 13. ure. Na tej seji je bilo rešeno vprašanje napredovanja oficirjev in sicer stare vojske in onih, ki so bili nanovo sprejeti. Razpravljali so obenem tudi o sprejemu novih častnikov v našo vojsko. Potem je bil na tej seji sprejet proračun za leto 1919—20, ki ga je predložil finančni minister. Razen tega so se razpravljala tudi razna druga važna vprašanja, ki se nanašajo na zunanjo in na notranjo politiko naše države.

LDU Beograd, 1. julija. Predložen bo narodnemu predstavništvu proračunski predlog za 1. 1919—20 in 1920—21. Svota vseh dohodkov in izdatkov znaša približno 4½ milijard dinarjev. Razlika med dohodki in izdatki v znesku 100 milijonov dinarjev je z ozirom na celotno svoto tako malenkostna, da ne pride niti v poštev. V Italiji n. pr. znaša deficit 14 milijard lir, med tem ko je pri nas komaj 100 milijonov dinarjev. Ta povoljni položaj bo vsekakor vplival na vrednost našega dinarja, ki se bo gotovo dvignila.

O preosnovi naših pokrajinskih vlad se še ni tukaj sedaj po regentovi vrnitvi v Beograd prav nič razpravljalo, ker v Beogradu nista navzoča: dr. Korošec in ne Pribičević.

Na beograjski univerzi je osnovana teološka fakulteta in ji je tudi izvoljen prvi kolegij profesorjev, ki bi naj določili še ostale učne moči.

V Splitu je proglasilo vodstvo komunistične stranke splošno stavko, ker je vlada izgnala nekatero komuniste. Stavka je le delna.

Ministrski svet je naročil hrvatski vladi, da dovoli politične shode.

Občinske volitve v Osijeku. Pri občinskih volitvah je bilo oddanih 2148 glasov, medtem ko je bilo pri prvih volitvah oddanih 4131 glasov. 2000 glasov, ki jih je pri sedanjih volitvah manj, odpade na komuniste, ki se volitev niso udeležili. Posamezne stranke so dobile: socijalisti 2 mandata, hišni posestniki 2 mandata, zionisti 3 mandate, radikali 10 mandatov, ljudska stranka — 6 mandatov, demokrate 2 mandata, trgovci — 2 mandata, hrvatska zajednica — 10 mandatov, obrtniki — 3 mandate. Ljudska stranka je imela pri prvih volitvah samo 3 mandate, danes si jih je priborila 6.

Italija.

LDU Pariz, 1. julija. Po brzojavkah iz Rima je proglašena v Rimu splošna stavka v znak zajejnosti s položajem v Anconi. Delo je popolnoma ustavljeno, razen pri telefonu in brzojavu. V mestu in predmestjih so močni oddelki policije in vojaštva.

LDU Pariz, 1. julija. Po brzojavnem poročilu iz Carigrada je medzavezniška cenzura prepovedala objavo komunikeja italijanskega komisarja, ki zatrjuje, da se napredovanje grških čet v Anatoliji vrši brez predhodne pritrditve Italije in da Italija v tem pogledu odklanja vsako odgovornost.

Celi notranji politični položaj v Italiji je zelo resen in opasen. Zastopniki delavskih zvez so sklenili splošno stavko, ki je pričela 29. jun. Stavka se je raztegnila celo na Rim in okolice. Po vseh večjih mestih krog Rima je popolnoma kot izumrlo poulično življenje, trgovine so zaprte in cestne železnice ne vozijo. Delavstvu so se pridružili glede stavke tudi kmetje in koloni posebno v Forliju v Romanji, kjer je doseženo združenje med socijalisti, republikanci in anarhisti. Celotno gibanje stavkarjev pa nikakor ne poteka mirno, ampak so boji in poboji na dnevnem redu. Listi nam poročajo o krvavih spopadih v Anconi, ki so zahtevali 200 žrtev, v Ceseni, v Rimini; v Pesari so pognali v zrak demonstranti večjo smodnišnico. Vodstvo socijalistov in delavskih zvez izraža svojo popolno solidarnost z vsemi dogodki.

V italijanski zbornici se pričakajo poslanci, ali se naj ukine italijanska vojaška akcija v Albaniji in ali naj se nadaljuje. Predlog je prišel na glasovanje v parlamentu, kjer je glasovalo od 359 navzočih poslancev 108 za ukinjenje, 247 pa proti; predlog je propadel. Vlada je sicer obljubila, da ne bo pošiljala čet v Albanijo, vendar italijanski proletarijat tozadevno ne zaupa vladi.

Med italijanskimi in albanskimi četami se še vedno bijejo boji v okolici Valone. Po poročilih zmagojujejo v teh bojih Albanci; Italijani imajo občutne izgube na moštvu in na vojnem materijalu.

Cehoslovaška.

Cehoslovaško učiteljstvo je imelo kongres, na katerem je govoril tudi predsednik Masaryk, ki je povdarjal, da mora biti šola: 1. narodna, 2. pa mora se držati tudi socijalnega programa. Revnim otrokom se mora poskrbeti za kruh in v njih vzbuditi ljubezen do dela. Šola mora podati otrokom politično izobrazbo, a ne strankarske.

Avstrija.

Nova avstrijska vlada bo koncentracijska ter bo sestavljena iz vseh treh glavnih strank. Vladi bo predsedoval krščanski socijalec dr. Mayer, dr. Renner postane minister za zunanje zadeve, krščanski socijalec Miklas bo imenovan za naučnega ministra, ostali resorti bodo pa porazdeljeni med vse nemce in socijalne demokrate.

Stanje avstrijske armade bo določeno sledeče: ali ostane 15.000 aktivnih mož pod zastavo, dočim bi bilo na dopustu 30.000 mož, ali bo pa ostalo v okvirju brambnega zakona 30.000 mož, od katerih bi bil en del, kateri se bo šele določil, v rezervi.

Nemčija.

Nova nemška državna vlada na čelu ji državni kancelar in voditelj nemškega centra Fehrenbach, se je dne 28. junija predstavila novi nemški državni zbornici. Ob tej priliki je imel Fehrenbach, ki je nedvomno eden največjih državnikov Nemčije, svoj velezanimiv nastopni govor, v katerem je izvajal med drugim sledeče: Nemčija mora odkritosrečno in v polnem obsegu izpolniti vse ji naložene mirovne pogoje. Odklanjati se mora vsako vladstvo kakega posameznega razreda, absolutno vladati ne sme ena ne druga stranka, naj se potem oblika absolutnega vladanja imenuje diktatura ali drugače. Uničena je dobra polovica našega celokupnega premoženja, kljub temu se zahteva vse le samo od države in le država, bi naj pomagala vsem, namesto da bi vsi državo podpirali in jo krepili. Saniranje državnih financ je prva naloga Nemčije. Ako se obistinijo novi viri državnih dohodkov, ki se jih ceni na 24 milijard, bi še ostal državni dolg kljub temu zelo velik. Naše reformno delovanje glede finančne in državne preosnove še ni končano. Naša edina rešitev je delo in zopet delo, da skušamo zvišati z naporom vseh sil vso produkcijo. Kar dostaja naše prehrane, je naša prva dolžnost v bližnji bodočnosti, da zvišamo kolikor le mogoče naš uvoz. Naša glavna naloga je pa, da krepimo in ojačimo naše domače kmetijstvo in poljedelstvo, katero mora tvoriti glavni del naše prehrane. Z vso nemo in resnostjo se moramo lotiti obnove našega poljedelstva. Nova vlada bo v socijalnem in gospodarskem oziru storila vse, da bomo imeli dovolj premoga. V interesu narodnega gospodarstva bo predložila zbornici zakonsko predlogo glede socijalizacije predvsem električnih sil. Vlada od socijalizacije raznih nameravanih panog ne bo odjenjala. Izvesti se mora tudi preosnova glede raznih zavarovanj, katera se morajo preosnoviti tako, da bodo odgovarjale potrebam časovnih razmer. Predvsem bo vlada določila nove mezdne razrede in bo treba nanovo urediti prispevke za zavarovanje invalidov. Zakonski osnutek za zavarovanje za slučaj delavske brezposelnosti je zbornici že predložen. Nova vlada ne mara in tudi ne bo vladala proti delavstvu, ampak v prid delavstvu, hoče biti vlada sporazumljena in sprave in v prid državni celokupnosti morajo izginiti vsi strankarsko-politični interesi. Kancelerjev govor je zadovoljil vse stranke, še celo socijalne demokrate!

V Nemčiji na Pomoranskem je izbruhnila stavka med poljskim delavstvom: Prišlo je celo do strelav in stavka se širi.

Nemški finančni minister je priznal v državnem zboru, da znaša ves dolg Nemčije 265 milijard mark.

Nemčija zahteva v posebni noti na zavez-nike, da se vzpostavi njena enotnost, njena gospodarska neodvisnost, da jej nabavi ententa zadosti prehrane in sirovin ter da se njej dovoli armada 200 tisoč mož.

Poljska.

Poljska je pozvala pod orožje vse moške od 20. do 30. leta.

Poljska in ruska vojna poročila sporočajo o bojih med poljsko in boljševiško armado. Vsi ti boji potekajo za Poljake dokaj neugodno in z vednim umikom.

Rusija.

Svoj čas smo poročali, da so se vršila v Londonu pogajanja med Anglijo in sovjetsko Rusijo za vzpostavitev medsebojnih trgovinskih zvez. Novejša poročila javljajo, da je ruski tozadevni poslanik Krasin odpotoval iz Londona. Po tem poročilu so se pogajanja razbila.

Turčija.

Mustafa Kemal paša, katerega so naklestili Grki pri Smirni, je razglasil na turško prebivalstvo splošno vstajo proti Grški in Franciji.

Amerika.

Za predsedniško mesto v Zedinjenih državah se bo potegovalo baje 14 kandidatov.

Dnevne vesti.

Regent predsedniku Slovenije. LDU Ljubljana, 1. julija. Predsednik deželne vlade dr. Brejč, ki je spremljal regenta ves čas njegovega bivanja v Sloveniji in na zletu v Maribor do Zidanega Mosta, se je tukaj ob razstanku poslovil od prestolonaslednika in se mu imenom Slovenije zahvalil za njegov obisk, ki je prebivalstvu Slovenije dal priliko, videti in pozdraviti svojega prvega vladarja po osvoboditvi in ujedinjenju. Regent se je ginjen poslovil od predsednika deželne vlade in izjavil, da se ima on za hvalliti prebivalstvu za iskreni in topli sprejem, ki se mu je pridedil povsod v Sloveniji. Regent je nadaljeval, da je bil očaran od izrazov tople ljubezni in radosti, s katero ga je prebivalstvo povsod spremljalo in od vzornega reda in discipline, ki je vladala povsod med prebivalstvom Slovenije sploh in posebno sedaj ob sprejemnih manifestacijah ter o organizatoričnem duhu vsega življa v Sloveniji. „Vse, kar sem videl“, je rekel regent, „mi ostane v neizbrisnem spominu.“ Regent je prosil predsednika, naj to sporoči prebivalstvu. Na prošnjo predsednikovo, naj bi regent kmalu zopet obiskal Slovenijo, je regent zagotovil, da to stori ob prvi priložnosti in obljubil je, da bo že letošnjo jesen posejil naša lovišča. Tudi regentovo spremstvo je opetovano izreklo svoje občudovanje nad lepim redom, ki je neprisljano vladal na vseh krajih. Ob izletu na Gorenjsko so se čuli ponovno vzkliki občudovanja o lepoti pokrajine. Kranj je ugajal posebno radi svoje nenavadne prisrčnosti — Bled in Blejsko jezero pa je tako očaralo goste, da je bila splošna sodba ožjega spremstva regentovega, da je „kakor bajka iz 1001. noči.“ Izlet na Stajersko je napravil najboljši vtis radi vseskoz toplih in prijaznih pozdravov, pred vsem pa radi veličastnega sprejema v starodavnem Celju in radi umetniško zasnovanega in praktično urejenega aranžmaja v modernem Mariboru. Na vsej poti iz Ljubljane do Maribora so vzbudili splošno pozornost regenta in njegovega spremstva snažnost in ličnost gostih naselbin, pestra slika pokrajine in kremeniti značaj prebivalstva. O umetniškem izvajanju Glasbene Maticе je splošna sodba, da je to nekaj tako lepega in izrednega, da se more tak zbor povsod na svetu pokazati. Soglasno je bilo mnenje, da bi pevski zbor Glasbene Maticе, ako bi nastopil v velikem Parizu ali kjerkoli, odnesel gotovo prvenstvo.

Na pomoč krajem, ki so trpeli vsled toče. Slov. kmetiska zveza v Mariboru je storila vse potrebne korake, da se kolikor mogoče prihihi na pomoč nesrečnejšem, ki jim je toča uničila pridelke. Tajništvo KZ je poslalo vladi v Ljubljani in v Beogradu, ter okrajnim glavarstvom v Ptuj in Mariboru poziv za nujno pomoč. Dobilii smo ugoden odgovor. Mariborski okrajni glavar g. dr. Lajnšič se je takoj po odhodu regenta Aleksandra peljal v prizadete občine, da si na licu mesta ogleda škodo. Spremljal ga je finančni svetnik Novotny. Tudi vodja ptujskega glavarstva dr. Pirkmaier si je ogledal škodo v prizadetih občinah. Nekateri kraji so popolnoma uničeni. Beda je velika. Dr. Lajnšič nas je obvestil, da se bo najbolj prizadetim odpisal davek, ustavi se izterjevanje zemljiškega davka, za mariborski okraj se bo po ceni 7—8 K (za 1 kg) razdelilo med najbolj poškodovane semensko ajdo. V to svrhu je mariborsko glavarstvo nakupilo ajde v Prekmurju dva vagona. Siromašni posostniki dobijo ajdo po znižani ceni. Gospod glavar je v to svrhu izposloval 100.000 kron podpore. Za uboge viničarje in najemnike, ki jim je toča uničila živila, se je vložila prošnja na vlado za dodelitev cennejših živil. Tudi prizadeti viničarji dobijo semensko ajdo. V mariborskem okrajnem glavarstvu bodo tvorili komisijo, ki bo delila prej omenjene podpore, odposlanci okrajnih zastopov, vse občine, v katerih je toča napravila škodo, naj takoj javijo okrajnemu glavarstvu in okrajni davčni oblasti. Občinski urad mora popisati vse one posestnike, ki jih je zadela toča. Navede naj pri vsakem posamezniku koliko odstotkov pridelkov je uničenih. Navede se naj parcela in vrsta kulture. Občina naj za vse prizadete prosi pri okraj. davčni oblasti za ustavitev izterjevanja in za odpis davkov. Prošnje za semensko ajdo in za podporo ubogim se naj nemudoma pošljejo okrajnemu glavarstvu. Občinski urad naj navede, koliko semenske ajde bo potrebovala cela občina. Tukaj je treba naglo delati. Občinski uradi imajo stro-

go naročilo, da zabeležijo in odpošljejo vsako naznaniško škodo. — Prosimo župane, da tudi nam takoj poročajo o škodi po toči. — Tajništvo Slov. kmetiske zveze v Mariboru.

Toča v Sromljah. V nedeljo 27. t. m. je prihrula nad Sromlje nevihta s točo, ki je v desetih minutah nekaterim posestnikom uničila vse vinograde. Ljudstvo obupava, ker je pri nekaterih vino edini pridelek, od katerega živijo.

Prekmurci proti liberalnemu učitelstvu. Pri seji šolskega sosveta za Prekmurje dne 23. junija t. l. so vložili katoliški in evangelski duhovniki predlog: Naj se ne pošiljajo v Prekmurje učitelji, ki vero sovražijo. Če se tem in drugim zahtevam, ki so jih stavili, ne ugodi, stopijo starši v pasivno resistenco, to je, otrok ne pustijo v šolo. Pritožili so se tudi čez „Učiteljskega tovariša“, ki nesramno napada prekmursko domače učitelstvo in s tem mir kali. Omenili pa so tudi, da je s krščansko mislečimi učitelji, ki so prišli v Prekmurje, ljudstvo zelo zadovoljno. Na javnem shodu Kmetiske zveze v Beltincih 20. junija so odločno zahtevali, da se pošljejo v Prekmurje izključno le krščansko misleči učitelji in učiteljice!

Na naslov mariborskega okrajnega glavarstva. Iz krogov jugoslovanskih železničarjev smo dobili tale dopis: Ravnateljstvo južne železnice, oddelek Ljubljana, je odslovilo iz službe tri brate, zagrizene Nemce: Hansa, Karla in Antona Witzany, ki so opravljali službo vratarja v St. Ilju v Slov. gor. Za odpust so bili tehtni politični in narodni momenti. Dva brata sta dobila sedaj službo v Lipnici, tretji (Karl) pa si je zelo dober s tihotapci. Okrajno glavarstvo vprašamo: Ali vam je znano, da ti trije germanski zagrizenci dan za dnevom slobodno smucejo pri Spilju „kot železničarji“ čez mejo in prinašajo med naše ljudi razburljive vesti? Ali ni zadnji čas, da se te čedne germanske bratce enkrat za vselej na popodi v deželo gladu?

Podučeni tečaj v Ljubnem v Savinjski dolini bo v nedeljo, 18. julija, po pozni sv. maši, katerega priredi Slovenska kmetiska zveza. Na sporedu same važne zadeve. Vabimo domačine in sosede, da se v velikem številu udeležijo političnega pouka. Govornik pride iz Maribora.

Za orlovski tabor so darovali dva vagona lesa naši vrli pristaši iz Ribnice na Pohorju, Brezna in Vuhreda: župnik Andrej Fišer, Amalija Zapečnik, Roza Miklave, Jožef Ričnik, Luka Držečnik, Janez Pušnik, Peter Mravljak, Rudolf Sgerm, Anton Skočir, Rebrnik (Koper), Urnaut (Kozjak), Osvald (Vetušek), Bizjak, Hudej, Koležnik, Gros, Cas, Lamprecht.

Nemške napise še ima južna železnica med Pesnico in Spiljem na prehodih. Zahtevamo, da se te table z napisi: „Warnung“ in „Beim Öffnen“ takoj odpravijo.

Ustanovitev Dekliške zveze. Dne 27. junija je bila v Veržeju ustanovljena Dekliška zveza, ki je pač najmlajša hčerka naše slovenske krščanske socialne zveze. Ustanovni govor je imel č. g. Gomilšek, župnik od Sv. Benedikta.

Novi predpisi o voznjeh na železnicah. Kdor gre zdaj na peron, ne da bi si kupil vozni listek, bo moral plačati 1 dinar globe; kdor pa vstopi brez voznega listka v osebni vlak, bo moral plačati 10 dinarjev globe. Ako zaloti sprevednik v železniškem vlaku potnika brez voznega listka, mora plačati voznjo dvakrat.

Nove Kmetijske podružnice so ustanovili pri Sv. Tomažu blizu Ormoža in v Pernicah nad Muto.

Ludovik Kresnik iz Crešnjevca, znani štajercijanec, dunajski romar in samostojnež, je umrl.

Komunist — izvoznik. Pred kazenskim sodiščem v Splitu v Dalmaciji se je vršila te dni zanimiva kazenska razprava, pri kateri se je dognalo, da je dobival znani komunist Prkušič od bivšega socialdemokratskega ministra Korača izvoznice za izvoz masti v celih vagonih iz Jugoslavije v Avstrijo. Dognalo se je, da je Prkušič zaslužil v kratki dobi več milijonov kron. Mično je, kako znajo skrbeti socialni demokratje, kadar pridejo na vladno krmilo, za svoje duševne bratce — komuniste!

Zanimiva prikazen. Naši liberalni listi napadajo in blatijo sv. Očeta Benedikta XV. — Turki pa ga slavijo! V Carigradu so namreč pred kratkim papežu krasen spomenik postavili z napisom: „Dobrotniku narodov — brez razlike narodnosti in veroizpovedanja — v hvaležno priznanje — vzhod.“ Pomenljivo je, da so se prispevki za spomenik pobirali samo pri Turkih in da se je več nabralo, kakor je bilo potrebno.

Obednica zadnje večerje (cenakulum), kjer je Jezus upostavil Najsvetejši zakrament in kjer se apostoli prejeli sv. Duha, je zopet izročen oo. frančiškankom. Turki so bili ta sveti kraj v svojo oblast dobili leta 1551 in ga obdržali do svetovne vojne. Nahaja se cenakulum na zapadni strani jeruzalemski, na Sionskem hribu, blizu dormierje, t. j. kraja Marijine smrti.

Glede doh. davka. Poslanec Sušnik je zahteval, da se zviša eksistenčni minimum glede odmere dohodninskega davka od dosedanjih 1600 K na 10.000 K. Finančni minister Stojanovič je tozadevno sam obljubil, da bo predlagal, da se zviša eksistenčni minimum za 100%, torej na 3200 K.

Mariborske vesti.

Gospodarska zadruga v Mariboru se je ustanovila v nedeljo 20. junija. Nadrevizor Vladimir Pušenjak je razložil pravila in dal pojasnila glede delo-

vanja zadruga. V načelstvo so izvoljeni kot načelnik Franc Rudl, posestnik v Lajtersbergu, kot načelnika namestnik Matija Obrar, posestnik v Mariboru, kot blagajnik Jožef Golec, gostilničar v Mariboru, kot člani načelstva Jožef Trafenik, tajnik posojilnice v Mariboru, Franc Penič, posestnik v Mariboru, Matevž Potočnik, posestnik v Radvanju in Jožef Vežjak, posestnik v Vodolah. V nadzorstvo je izvoljenih 11 uglednih mož in sicer: Matej Strakl, župnik pri Sv. Petru kot predsednik, Ivan Klemenčič, župan pri Sv. Martinu kot podpredsednik, ter 9 mož zastopnikov iz raznih župnij. Kot zaupniki so se imenovali ugledni možje iz vseh župnij, kateri bodo večkrat pri posvetovanjih tolmačili želje in zahteve članov. Po izvršenih volitvah se je izrazila želja po dobavi cene manufakture za obleko, usnja in podplatov za obuvale, koksa in železa za kovače itd. Obljubilo se je, da se bodo takoj storili vsi potrebni koraki, da se kolikor mogoče ustrezne želji prebivalstva. Pravila so vložena in je upati, da bo de zadruga po preteku jednega mesca začela delovati. Dela se na to, da se za ljudstvo preskrbi najpotrebnejše potrebščine. Sprejemajo se še nadalje člani, osobito v onih krajih, kjer se še ni oglasilo dovolj članov.

Kmetijska podružnica v Mariboru ima svoj občani zbor dne 25. julija. Predava višji žvinozdravnik Fr. Pirnat.

„Koroška vas kliče!“ Pod tem naslovom imel je v petek, dne 2. t. m., v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru g. Zvonimir Hren informativno predavanje o Koroški. Obisk je bil razmeroma slab, menda so živci našega meščanstva še izčrpani od zadnjih dogodkov. Zato je pa občinstvo, kar ga je bilo, sledilo toliko marljivo res krasnemu in stvarnemu predavanju ter ga sprejelo z veliko pohvalo. Po predavanju se je oglasil g. prof. Ribarič in izjavil, da bo Jugoslovanska Matica vse svoje sile in sredstva posvetila Koroški.

Slovenska ljudska stranka ima danes, ponedeljek dne 5. julija zvečer ob 8. uri v dvorani Stokovne zveze svoje mesečno zborovanje. Tokrat je nujno potrebno, da pridejo pristaši, posebno zaupniki in zaupnice iz vseh ulic in delov mesta. Radi tega prosimo, da agitirajte od pristaša do pristaša za obilno udeležbo.

Čemu taka jeremijada! Čemu taka jeremijada v „Mariborskem delavcu“ radi oprostive urednika g. Goleca. Zemlja se ni ugreznila in nebo se ni polomilo, sploh se ni zgodilo čisto nič, kar ne bi se bilo dogajalo neprestano in povsod. V prejšnjih časih imel je ljubljanski „Slovenec“ večkrat obravnave pred ljubljanskimi porotniki, a je bil vsakokrat obsojen in se je tako z gotovostjo vedelo, da bo obsojen, kakor veš gotovo, da boš umrl. A to samo vsled določbe, da morajo ljubljanski porotniki znati nemški. Ker so na Kranjskem večinoma le vpokojeni žandarji, trgovci, gostilničarji in podobni ljudje, ki znajo nemški, a ti so bili pripadniki liberalne stranke, je bilo nemogoče dobiti porotno klop, kjer bi liberalci ne bili imeli večine in ti so obsodili vsakega klerikalca. V krogih ljubljanske napredne stranke je to bilo znano in se je zdelo popolnoma razumljivo. Zastopnik pri takih obravnavaeh je bil dr. Tavčar, brez dvoma eden najpoštenejših mož v napredni stranki, a on se ni nikdar zgražal in ni pisal jeremijad, če je njegova stranka zmagala. Ako je na Stajerskem ali na Koroškem imel Slovenec politično pravdo zoper Nemce, je gotovo pogorel in vedelo se je že v naprej, da bodo nemški porotniki glasovali za Nemca. — Navedem še eno dejstvo, ki sicer ne spada v politično poglavje, pač pa v poglavje o porotnikih. Pri ljubljanskem okrožnem sodišču so vsako detomorilko vedno oprostili, pri novomeškem je pa bila ravno tako gotovo obsojena. Ženska, ki je hotela umoriti novorojenčka, je morala samo prestopiti mejo iz novomeškega v ljubljansko sodišče, pa je lahko bila prepričana, da se ji nič ne zgodi. Porotniki sodijo po svojem prepričanju in liberalni ima svoje prepričanje, katoliški pa svoje. Če se vam zdi čisto naravno in samo ob sebi razumljivo, da liberalni daje prav liberalni stvari, mora biti ravnotako razumljivo, da porotnik od druge stranke smatra za pravo in pravično zadevo svoje stranke. Seveda je položaj abnormalen, če je na pr. v Ljubljani v prejšnjih časih vsak pristaša Slov. ljudske stranke dosledno pogorel pred sodiščem samo radi neumnega predpisa, da morajo porotniki znati nemški, čeprav niso nemščine nikdar rabili. Toda take abnormalnosti niso krivi ne porotniki, ne Ljudska stranka, ampak naprava porotnih sodnij na splošno. Pravosodje je vendar takorekro domena ministrov in poverjenikov demokratske stranke. Reformirajte porotna sodišča, kar bi bilo že davno potreba, da se ne bodo dogajali tako čudni slučajji, kakor se sedaj, o katerih je nedavno obširno in drastično pisal „Slovenski narod.“ Dokler se pa to ne zgodi, se ni treba čuditi, če se porotniku pristašu SLS zadeva njegove stranke zdi ravnotako pravična, kakor pa pristašu JDS stvar njegove stranke. Ne pišite jeremijad radi stvari, ki se je prakticala vedno in katero je vedno v veliki meri izrabljala bivša napredna, sedanja JDS stranka. Zavzemite se raje za to, da se politične zadeve, kakršne so sploh vse častnikarske pravde, izločijo izpod porotnih sodnij.

Trgovina Pinter in Lenard. Pred nekaj dnevi je bila otvorjena v Mariboru, na Aleksandrovi cesti, trgovina z železnino na debelo in na drobno lastnikov Pinter in Lenard. Mlada, podjetna moža imela sta pred vojno v Gorici, v Raštelju, veliko in dobro upeljano trgovino, ki se je naglo razvijala in bila radi svoje solidnosti in poštenosti na najboljšem glasu. Kot praktična trgovca se seveda nista pečala s politiko, toda bila sta zraven pri vsaki narodni stvari

z navdušenjem in požrtvovalnostjo. Izbruhnili je vojna, morala sta zapreti trgovino in oditi k vojakom. Pinter je odšel v Kotor, od tam so ga gnali na Crnogoro in v Albanijo ter se je šele s polomom Avstrije vrnil domov. Lenard je moral v Galicijo, a je že v nekaj dneh bil pri Rusih, vstopil v srbsko armado, se vojskoval z njo povsod in delil njeno usodo, prepotoval Albanijo in se čez Solun vrnil v Makedonijo, pomagal razbiti avstrijsko fronto in kot srbski vojak prikorakal v Ljubljano. Tu je zvedel, da so Italijani med tem zasedli Primorsko in da je razpadlo celo prejšnje delo v Gorici. Sedaj sta se zopet našla stara tovariša v Mariboru in začeta s staro živavostjo od kraja. Solidna trgoveca toplo priporočamo. G. Rado Lenard je obljubil, da bo opisal svoje dogodke v podlistkih našega lista. Prvi dopis prinesemo v eni prihodnjih številka našega lista.

Orlovski vestnik.

Dijaški Orel v Mariboru si šteje v dolžnost, da se najprisrčneje zahvali za tako požrtvovalno so-

delovanje ob priliki njegovega prvega javnega nastopa v Krčevini. Vkljub dežju, viharju in slabemu potu je prireditelj uspeval v zadovoljstvo vseh, zlasti pa je tudi gmoten uspeh navdušil za nadaljnje delo, ker se iz tega vidi, koliko zanj žrtvujejo njegovi prijatelji, kako so mu naklonjeni. Posebno zahvalo izreka gospej dr. Leskovarjevi, g. Kirbišu, družinam Požauko in Berlič, g. Boltavzarjevi, č. šolskim sestram, sestram Orlicam-gojenkam, vsem gospodičnam kakor vsem ostalim, ki so pomagali. Bog plačaj!

Slavnost v Jarenini se je sijajno obnesla. Pri telovadbi Orlov popoldne je bila ogromna udeležba. Podrobno poročilo sledi.

Najnovejše!

Naš zunanji minister Trumbič izjavlja, da se je naše razmerje napram Italiji zboljšalo in da je morda dan temelj za sporazum.

V Zagreb je došel transport naših vjetnikov iz Sibirije in Turkeстана. Vjetniki so iz cele Jugoslavije. Drugi transporti sledijo.

Naknadne volitve za izpraznjena mesta v zagrebškem mestnem zastopstvu se vršijo dne 18. t. m.

Po novem finančnem predlogu bo urejena bira tako, da bo plačal vsak davkoplačevalec 2 dinarja letno. Na ta način se bo zbrala svota 3.709.840 dinarjev, ki bi razdelilo ministrstvo za verstvo med posamezne župnije sorazmerno z ozirom na število davčnih obvezancev.

Boljševiki napram Poljski vedno napredujejo in je velika nevarnost, da prodrejo do Varšave. Poljska prosi pomoči, da bi se naj prisililo Rusijo političnim potom, da ustavi prodiranje. Francija bo mobilizirala letnike 1835-1902, da jih baje pošlje na pomoč Poljski.

Čete Kemal Mustafa stoje 30 km pred Carigradom. Paša je dal angleškemu komandantu 3-dnevni rok, da izprazni Angleži postojanke, sicer bo napadel Kemal Mustafa paša turški del mesta.

Inserirajte v „Straži“.

Mala naznanila.

Razna:

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU

se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev

Kupi se!

Kupimo vreče, steklenice in sode po najvišjih cenah. „Jadran“ Trgovaška prometna d. o. o. z. v Mariboru, Gosposka ulica 44. Telefon 393. 388

Kupim trijer (čisto čistilnico), dobro ohranjen z veternicami, za ječmen in oves morebitno z rezervo, cilindrom za pšenico in rž. Prijazne ponudbe na J. GIGOVIČ, podružnica Maribor, Glavni trg 21. 534

Kupim kočijski voz ali gig že rabljen toda dobro ohranjen. Prijazne ponudbe na J. GIGOVIČ, podružnica Maribor, Glavni trg 21. 535

Proda se!

Dobro gostilno s posestvom pri MARIBORU, majhno hišo za takojšnje stanovanje, po ceni, krasno hišo sposobno tudi za trgovino. Vilo, posestva, gozdove proda pisarna za posestva „Rapid“ Maribor, Gosposka ulica 28. 537

Preselitev trgovine!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se je preselila trgovina Rotovski trg št. 8 (prejšnja mestna prodajalna) v Gosposko ulico št. 4, Maribor (preje trgovina QUANDEST.)

Moj trud bode tudi za naprej preskrbeti svoje odjemalce vedno s svežim in najboljšim blagom po najnižjih cenah ter iste z vsem zadovoljiti.

Odličnim spoštovanjem 501
JAKOB PREAC, trgovec

512 **URE** vsake vrste sesprejmejo v popravilo. Zaloga zlatine in srebrnine. Cene zmerne. Postrežba točna. JAN IGNACIJ, MARIBOR GRAJSKI TRG v gradu (Burg).

Proda se približno dva vsakona (200.000 kosov) 1 palec debelih, suhih desk za navadno strešno opeko (Ziegelbretter für Bibeschwaazzi gelb I, malo rabl en h, kos po 4 K franko postaja Radgona. Vprašati pri posestniku KARLU VOGLER, CANKOVA, (PREKMURJE). 532

Proda se postelja, pripoteljna mizica z marmornato ploščo, navadna miza, fin uvažnik, vse kakor novo, po zmerni ceni. Tomanova ulica 7, II. nadstropje, duri 3. 531

MILO, KAVA, SLADKOR v kockah 533 po znižani ceni pri Ignac Tischler, Maribor Aleksandrova cesta 19

Trda spalnica z marmornato ploščo in ogledalom po ceni, 4 mehke postelje tudi posamezno 10 vrst, vse dobro ohranjeno se proda v Tržaški ces i št. 1, Ribterič, Maribor. 536

Službe:

I. jugosl. tovarna za usnje in čevlje, na Bregu pri Ptujju sprejme več usnarjev in drugih delavcev, dalje učenik ali učencev v novootvorjeni obrat za izdelovanje gamaš in torbic. Prijave se naj pošljejo na tovarno. 529

Naročajte naše liste!

Kje? Cene so padle! Kje?
Samo v veletrgovini
Alojz DULAR-ja popreje Oskar Reitter v Slovenjgradcu.
Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem izdatno znižal cene pri vsej svoji zalogi kakor: manufakturi, speceriji in železnini. — Prodajam koruzno moko po K 6—
Koruzni zdrob po „ 6-50
Dobi se tudi sladkor in Rogaska slatina v poljubni množini. Za obilen obisk se priporočam z odl. spoštovanjem
ALOJZ DULAR.
528 **!!! Pridite vsi in prepričajte se !!!**

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE V MARIBORU
Orožnova ulica 2, I. nadstropje sprejema vloge na tekoči račun in jih obrestuje po 4 od sto dovoljuje menične in kontokorentne kredite trgovcem in obrtnikom proti ~ 6% nim obrestim ~ brez drugih stroškov. 479

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice
F. Z. S. O. Z.
prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.
Kupuje pšenicu, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kožo, sploh vse kmetijske pridelke.
Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev
Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.
Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.
Glavna trgovina in pisarne v Gornji Radgoni.
Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Odvetnik Dr. Josip Leskovar naznanja, da je svojo pisarno premestil v Sodno ulico št. 12, I. nadstr.

INDUSTRIJA ŽESTE D. D.
BRZOJAVI: **ZAGREB** TELEFON Spiritusindustrija. interurban 4-96.
BOŠKOVIČEVA ULICA 7. 505
Ima v Ljubljani skladišče finega rafiniranega špirta kot: „BALKAN“, trgovska spedijska in komisijska deln. dr., tega dobavlja iz svojih tvornic, surovi špirit za tvornice, kis in denaturirani špirit na veliko. Naročbe prejema glavni zastopnik MAYRO FÜRST, LJUBLJANA, SODNA UL. 5.

Manufaktura vseh vrst, kakor etamine, batiste, ceširje, šifon, platna, gradl za žimnice, platno za namizne prte, in namizne prte s serviet, jadvovina (Segelleinen) za krojače i. t. d. po najnižjih dnevih cenah.
RUDOLF NIEFERGAL
MARIBOR
KOROŠKA CESTA 1. 511

Trgovina vina, žganja, likera in piva
na veliko, z velikim konsumom in čistim dobitkom, z veliko za to stroko zgrajeno trgovsko hišo, modernim velikim dimnikom v eni na Donavi ležeči veliki občini v Banatu je z celim inventarjem za prodati ali v dioničarsko društvo za preureditev. Dopisi pod „Trgovina vina št. 1026“ na Blocknerjev zavod za oglaševanje. Zagreb, Jurjevska ulica št. 31. 526

S 1. julijem otvorim svojo odvetniško pisarno v MARIBORU, Aleksandrova cesta št. 18, I. nadstropje.
dr. Alojzij Juvan
537 odvetnik 492

Otvoritev gostilne!!!
Naznanjam cenj. občinstvu, da sem kupil in prevzel bivšo REISERJEVO GOSTILNO v Pekrah pri Mariboru ter jo otvoril pod imenom „Gostilna pod Pohorjem“ v nedeljo dne 27. junija t. l.
Ob nedeljah in praznikih popoldne svira priljubljena domača godba iz Limbuša. — Za izborna stara in nova vina mrzla in topla jedila ter za sveže pivo je kar najbolje poskrbljeno. Za mnogobrojen obisk se najtopleje priporoča
MIHAEL ŽIVIC, gostilničar v Pekrah.

Papir in sicer konceptni in boljši se dobi zdaj v Cirilovi tiskarni v Mariboru, kolikor ga kdo želi. Cene dosedanje, brez vsakega poviška. Trgovec in urade opozarjamo, da porabijo to priliko in si naroče papir, dokler ga je dobiti.

525 **Pohišstvo**
TVORNICA IN ZALOGA MARIBOR KOROŠKA CESTA 46-53
Peter Hochnegger in drugovi Tovarniške cene